

Zdravstveni stručnjaci zahtevaju ambiciozan odgovor na pretnju javnom zdravlju izazvanu sagorevanjem biomase u regiji Zapadnog Balkana

Alijansa za zdravlje i životnu sredinu (HEAL) danas je objavila informativni sažetak koji ispituje pretnju javnom zdravlju od sagorevanja biomase na Zapadnom Balkanu, kao glavnog faktora koji doprinosi zagađenju vazduha u regionu. Ovaj sažetak donosi argumente utemeljene na dokazima o sagorevanju biomase i drveta te naučne podatke koji idu u korak sa procesima donošenja odluka u trenutku kada se Zapadni Balkan i EU kreću u pravcu karbonski neutralne i zdrave budućnosti.

Sagorevanje biomase često se prikazuje kao 'prirodno' ili neškodljivo za klimu ali ipak zbog zagađenja vazduha koje se oslobađa, sagorevanje drveta i druge biomase uzrokuje ozbiljne zdravstvene probleme poput moždanog udara, bolesti srca, raka pluća, plućnih bolesti i doprinosi ubrzanim klimatskim promenama. Budući da 42% domaćinstava u regiji Zapadnog Balkana koristi drvo za grejanje, zdravstveni ishodi su zabrinjavajući.

“Sve što ložimo, stvara zagađenje - to vredi i za loženje drveta. Činjenica je jednostavna: loženje drveta zagađuje vazduh koji udišemo, kako u zatvorenom tako i na otvorenom prostoru. Ljudi se od zagađenja razboleavaju, napreduju hronične bolesti koje vode do brojnih nepotrebnih preranih smrti. Iz zdravstvene perspektive, Zapadni Balkan hitno treba preći na energetski učinkovito, čistije i zdravo grejanje domaćinstava”, rekla je Vlatka Matković, viša savetnica za zdravlje i energetiku u Alijansi.

Na putu ka energetski zdravijoj budućnosti, energetsko siromaštvo je veliki izazov za Zapadni Balkan koji se ne može zanemariti. Visok postotak stanovništva nije u stanju održati svoj dom adekvatno toplim pri čemu ne smemo zanemariti činjenicu da mnogi još uvek spaljuju bilo koju vrstu čvrstog goriva poput odbačenog nameštaja, ostataka drveta, uglja i otpada.

Doktorica biomedicinskih nauka Matković je dodala: “Mnoga domaćinstva u regiji Zapadnog Balkana oslanjaju se na drvo kao energent dok u isto vreme ne mogu adekvatno ugrejati dom, što ovu energetsku tranziciju čini još većim izazovom. To znači da kreatori politika trebaju biti odlučni u pokretanju učinkovite tranzicije već sada stavljajući zdravlje ljudi kao prioritet.” Sažetak takođe donosi analizu prilika i izazova u vezi s poboljšanjem tehnologije sagorevanja drveta. Iako postoje neki dokazi da korišćenje novijih peći na drva te ekološki certificiranih peći ili sagorevanje isključivo suvog drveta mogu dovesti do manjeg zagađenja vazduha u domaćinstvima, ukupno povećanje loženja biomase za grejanje dovelo bi do lokalnog povećanja zagađenja vazduha.

Vlatka Matković komentarisala je: “Često čujemo argument da bi loženje drveta u novim pećima smanjilo zagađenje. Ulaganje novca u zamenu peći verovatno neće dovesti do značajnijeg smanjenja zagađenja te očekivanih zdravstvenih i klimatskih poboljšanja. Umesto toga, moramo uložiti novac u uštedu energije i izolaciju kuća kako bismo poboljšali zdravlje ljudi i smanjili energetsko siromaštvo, smanjujući tako i račune za utrošenu energiju.”

Celi izveštaj pročitajte [ovde](#).

Beleške

Zemlja	Prevremene smrti	Ekonomski trošak preranih smrti od zagađenog vazduha u domaćinstvima
Albanija	2.620	2.899 miliona dolara
Srbija	9.368	16.430 miliona dolara
Bosnia i Hercegovina	4.775	5.082 miliona dolara
Crna Gora	439	635 miliona dolara
Severna Makedonija	2.112	2.661 miliona dolara
Kosovo	Nema podataka	Nema podataka

Izvor: Svetska zdravstvena organizacija, Regionalna kancelarija za Evropu (2015). Ekonomski troškovi uticaja zagađenja vazduha na zdravlje u Evropi: Čist vazduh, zdravlje i bogatstvo. Kopenhagen.